

Notă analitică privind fenomenul corupției în rândul avocaților

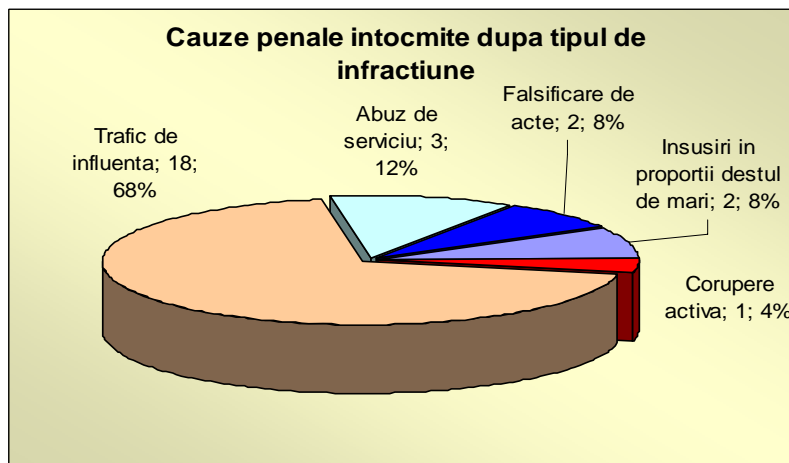
Studiul privind cazurile investigate de Centru denotă că corupția devine răspândită printre principalii actori ai sistemului de drept, inclusiv avocați. Prin schemele frauduloase aplicate de avocați sunt cauzate **prejudicii majore** clienților săi, sumele atingând **zeci de mii de lei**.

La macro-nivel, prejudiciile sunt și mai mari dat fiind faptul că existența corupției în domeniul nominalizat compromite sistemul de drept al Republicii Moldova. Astfel, se periclitează principiile de bază ale avocaturii, în special privind asigurarea legalității; se diminuează încrederea populației în justiție în general, precum și se denaturează imaginea țării pe plan internațional. Contradictoriu este faptul că unii reprezentanți ai avocaturii pretind de a extorca bunuri de la cetățeni în pofida faptului că aceasta este o instituție de drept independentă a societății civile potrivit Legii cu privire la avocatură.

Prezența corupției în domeniul avocaturii este confirmată și de semnalările cetățenilor, precum și de sondajele sociologice privind percepția populației. Potrivit, datelor Barometrului de Opinie Publică din ultimii doi ani, mai mult de jumătate din populație este de părerea că corupția este destul de răspândită printre principalii actori ai sistemului național de drept (judecători, polițiști, avocați). În anul 2007, în cadrul sondajului de opinie „Percepția și atitudinea față de fenomenul corupție” realizat de IMAS, datele mai sus menționate sau confirmat din nou, 64% din populație consideră că fenomenul corupției este răspândit printre procurori și judecători.

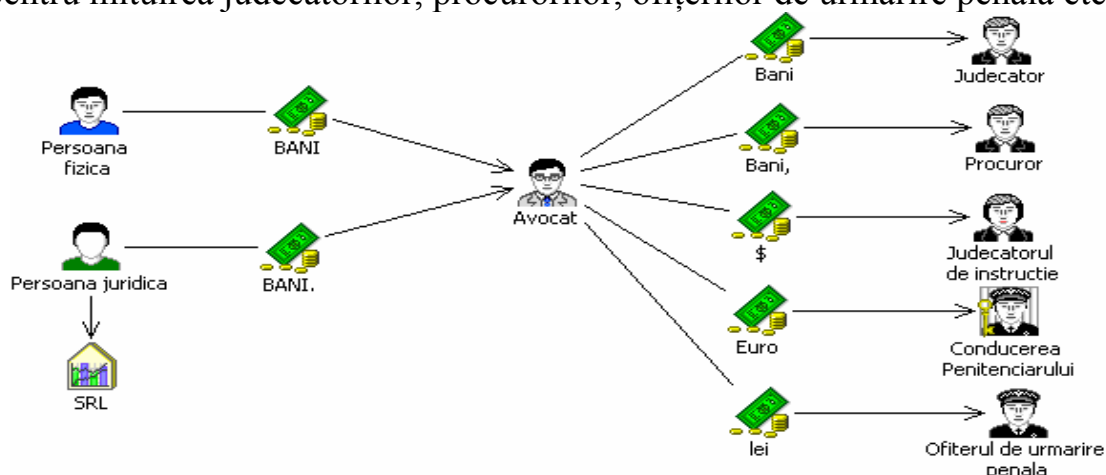
În urma analizării cazurilor înregistrate de către Centru în 2006-tr.I 2008, s-a constatat prezența a **26** de cauze penale intentate împotriva avocaților. Majoritatea cazurilor penale (18 cazuri sau 68%) intentate împotriva avocaților au fost în baza art. 326 „Trafic de influență” al Codului Penal. În cazurile nominalizate au fost prezente situații de extorcare a sumelor bănești, de către avocați de la solicitanții de servicii juridice, pe motiv că banii sunt necesari pentru soluționarea cazurilor și urmează a fi transmiși către judecător, procuror, ofițer de urmărire penală etc. Practic, rolul unui avocat în procesul de judecată riscă să devină cu timpul unul de negociator între persoana inculpată și judecător sau procuror, în vederea soluționării cazului.

De asemenea, au fost intentate 3 cazuri pe abuz de serviciu, 2 - pentru falsificarea de acte, 2 - pentru însușirea în proporții destul de mari și 1 - pentru corupere activă.

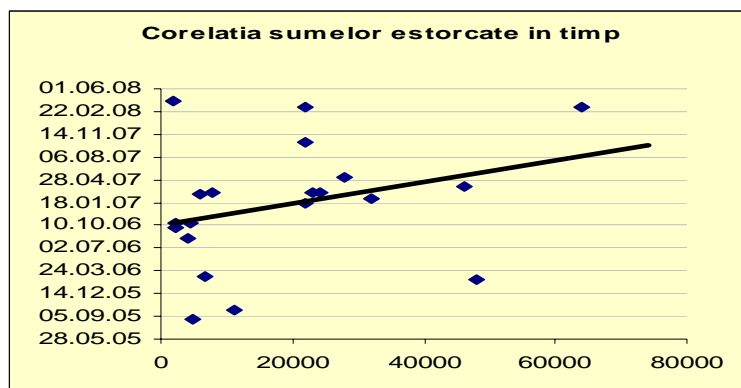
Doar, în trei dosare intentate împotriva avocaților de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, a fost stabilit un prejudiciu cauzat în valoare totală de circa 2,1 milioane lei.

Soluționarea cazurilor, prin stimularea instanței de judecată de a lua unele hotărâri în favoarea unor persoane, sau motivarea procurorilor pentru a solicita pedepse ușoare ori de a înceta în general urmărirea penală a inculpaților, practic este cea mai ușoară și rapidă metodă de soluționare a cazurilor și cu atât mai mult că nu necesită cunoștințe juridice aprofundate. În unele cazuri sumele solicitate de la avocați aveau ca scop mituirea ofițerilor de urmărire penală, pentru a nu include unele dovezi în dosar. În majoritatea cazurilor avocații încearcă să demonstreze că sumele de bani cerute erau pentru remunerarea pentru serviciile juridice acordate și nu pentru mituirea judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală etc.

Conform datelor din dosarele penale intentate împotriva avocaților, sumele de bani extorcate de către avocați, au ca destinație în primul rând motivarea judecătorilor, fapt sesizat în 17 cazuri din cele 26 și inclusiv în 10 cazuri din cele 26 o parte din sume urmau să ajungă la procurori. Întru-un caz de extorcere, sumele bănești urmau să ajungă la conducerea unui Penitenciar iar în altul la ofițerul de urmărire penală. În cele 26 de cazuri penale intentate împotriva avocaților, sumele bănești pretinse, pentru așa zisa rezolvare a cazului, erau cuprinse între 2000 lei și 64 000 lei, dacă am face o medie a sumelor solicitate am obține o cifră aproape de 20 000 lei.

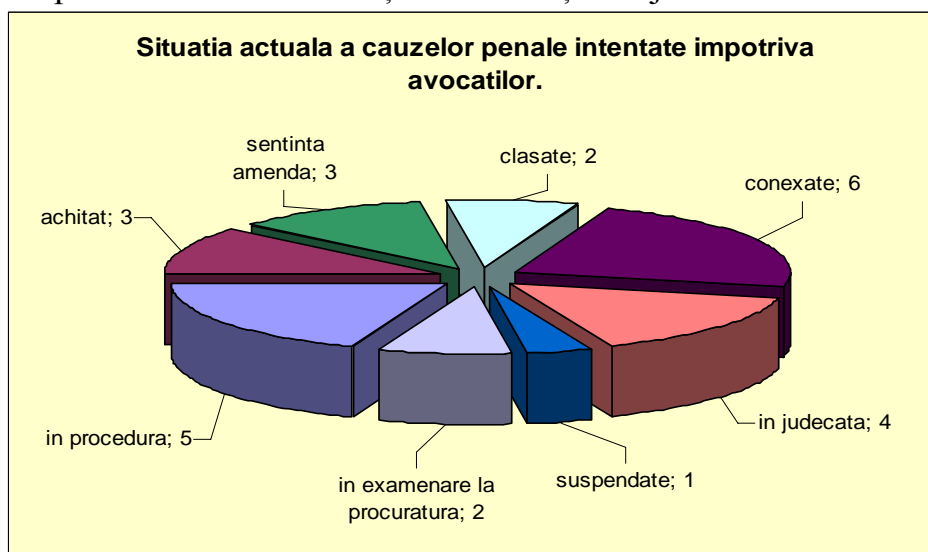
Conform graficului de mai jos putem observa că valoarea sumelor bănești extorcate de avocați în corelație cu perioadele de timp, se află în creștere. Dacă, în anul 2005 și 2006 figurau cel mai des sume în valoare de pînă la zece mii lei, atunci în 2007 putem observa cu ușurință că cele mai frecvente sume sunt în jurul la 25 – 30 mii lei.

Deci, practic putem observa că avocatul este persoana cheie, prin care un inculpatul poate influența în favoarea sa hotărîrea de judecată. O dată, ce avocatul reușește să stimuleze judecătorul sau procurorul cu o parte din suma de bani extorcată, cazul practic este rezolvat dar uneori aceste sume bănești extorcate nu ajung mai departe, ci se opresc direct la avocat fără a fi implicat ulterior judecătorul sau procurorul.

Demascarea și demonstrarea unor acte de corupție de către organele de control în privința avocaților, procurorilor sau judecătorilor este o procedură destul de dificilă, cu atât mai mult că faptele săvârșite sunt judecate tot în sistemul de unde provin.

Sistemul de drept în Republica Moldova, este încă destul de pragmatic în privința luării unor hotărîri în cazurile de corupție. Astfel, la cele 26 cauze penale intentate de Centru împotriva unor avocați din anul 2005 pînă în prezent, la moment sunt prezente doar 4 sentințe ale instanței de judecată.

În trei cazuri inculpații au fost achitați și doar, într-un sigur caz inculpatul a fost găsit vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 (trafic de influență), pedeapsa fiind o amendă de 20 mii lei iar în alte două cazuri, a fost aplicată sancțiune administrativă, amendă. În jur de cinci cauze penale se află încă în procedură, patru sunt în judecată, două în examinare la procuratură, șase au fost conexate la alte dosare penale, două au fost deja clasate și într-un caz a fost suspendată urmărirea penală.

Deci, practic deocamdată avocații cercetați pe acte de corupție pînă în prezent nu au fost privați de libertate și își continue activitatea de mai departe.

O problemă actuală este răspîndirea fenomenului de „avocatură clandestină”, care se datorează în mare măsură legislației imperfecte. În anul 2007 în Republica Moldova erau în jur la 1104 de persoane ce dețineau licența de avocat. Deși modificările recente ale Legii cu privire la avocatură prevăd că avocatul poate participa la proces doar în baza contractului încheiat cu clientul și mandatului eliberat de birou, Codul de procedură civilă permite reprezentanților clienților să participe la proces în bază de procură. Astfel, au loc frecvent cazuri când diferite persoane care se prezintă drept avocați încheie contracte verbale sau uneori și în scris cu clienții, încasează sume enorme, după care dispar sau le reprezintă

interesele într-o măsură necorespunzătoare. De obicei, aceștia sunt foști judecători, procurori sau polițiști, eliberați din funcții pentru anumite încălcări.

De asemenea, printre „avocații clandestini” se numără și stagiari care nu reușesc ani de-a rândul să-și susțină examenele. Practicând avocatura în bază de procură ei nu plătesc taxe și impozite, nu sunt supuși unui control din partea Comisiei pentru etică și disciplină din cadrul Baroului Avocaților. Astfel, se cauzează pierderi considerabile bugetului de stat. În același timp, pentru că acești „avocați clandestini” nu sunt profesioniști și nu acordă asistență juridică calificată, Moldova riscă să fie condamnată în tot mai multe cauze la CEDO.

Departamentul prevenire, analitică și programe anticorupție